

GENERAL / RESSENYA BIBLIOGRÀFICA

Nou número de la revista Kataluna Esperantisto – Xavier Alcalde i Hèctor Alòs i Font

🕒 30 de març de 2017 👤 EAPC 💬 DEIXA UN COMENTARI

Kataluna Esperantisto, Llengua Internacional i Drets Lingüístics és una revista anual de sociolingüística i interlingüística que edita l'**Associació Catalana d'Esperanto**. Els seus textos es publiquen en català amb resums en altres llengües i estan disponibles en el repositori **RACO**. Els temes principals són els drets

lingüístics, les llengües de relació internacional, les llengües minoritzades i la història i actualitat de l'esperanto i de les llengües planificades. La revista està oberta a rebre manuscrits originals en català, però també publica traduccions d'articles en altres llengües.

Kataluna Esperantisto ("Esperantista català") és la revista històrica de l'esperantisme a Catalunya. Va ser fundada el 1910 i patí diferents aturades a causa de la Gran Guerra, la dictadura de Primo de Rivera, la Guerra Civil, la dictadura franquista i altres (Poblet 2010). En la primera dècada del nou segle, al seu format eminentment de butlletí associatiu en esperanto, s'hi anaren afegint més i més articles d'investigació en català, adreçats a un públic més ampli que els socis de l'entitat. El 2011, arran d'una profunda reflexió en el si de l'esperantisme català sobre els seus **objectius, valors i principis**, la revista va esdevenir una publicació d'investigació en català, mantenint el nom històric. Tot i el seu contingut acadèmic, conserva, però, una presentació de revista divulgativa, intentant fer-la també atractiva més enllà del nucli reduït d'especialistes. El 2011 i el 2012 va editar-se semestralment, però el 2013 la periodicitat va passar a ser anual.

Els continguts de la revista, tal com indica el subtítol, poden dividir-se en dos grans blocs. D'una banda, l'estudi de l'esperanto i, en general, de les llengües planificades, des de qualsevol punt de vista: històric, lingüístic, sociològic o altres. El camp acadèmic de la interlingüística té com a revista de referència *Language Problems and Language Planning* i regularment hi ha simposis, monografies i tesis doctorals, però fora de l'àmbit reduït d'especialistes resulta bastant desconegut. Tot i això, a

més d'obres més divulgatives com les ja clàssiques d'Eco (1999) i Okrent (2009), en els darrers anys han aparegut diverses monografies acadèmiques en diverses disciplines, com la història (Lins 2016), la sociologia (Garvía 2015), els estudis jueus (Schor 2016), els literaris (Sutton 2008) o la història de la ciència (Gordin 2015). Pel que fa a l'àmbit català, s'hi ha treballat sobretot des del vessant de la història local, per exemple en la tesi doctoral de Xavier Margais (2002) sobre el moviment esperantista a Mallorca.

La segona perspectiva de la revista, els drets lingüístics, s'inscriu en el punt central del moviment esperantista de les últimes dècades, especialment a partir de la publicació del Manifest de Praga (1996). Es tracta d'un enfocament interdisciplinari que considera com s'hauria d'organitzar un règim lingüístic internacional (sovint en el context europeu) d'una forma sostenible i justa. Per tant, entronca directament amb perspectives com la sociolingüística i l'ecolingüística (Bastardas 2007, Edwards 2010, Phillipson 2003, Skutnabb-Kangas i Phillipson 1995) o els debats entorn el concepte de justícia lingüística (Van Parijs 2011, Mowbray 2012). Naturalment, un element clau en aquesta literatura són les qüestions lingüístiques de les minories nacionals, que molt sovint tenen no només una dimensió fonamentada en la teoria política (Kymlicka 1995 i 2001, Patten 2014), sinó també implicacions per a les polítiques públiques (Grin 2003) i fins i tot d'arrel econòmica (Gazzola, Wickström i Templin, en premsa). En aquest sentit, probablement els enfocaments amb més potencial són aquells que fan dialogar diverses literatures, com les investigacions doctorals de Peled (2010) i Riera (2016).

Els continguts prioritzen la recerca feta en l'àmbit català, combinant també treballs publicats originalment en esperanto.

El **darrer número** de *Kataluna Esperantisto* inclou tres articles. El primer, del filòleg Jesus Moinhos, es titula "Prenoms en esperanto: formes, conjunts, relacions" i estudia l'existència d'un sistema antroponímic en aquesta llengua. A "La bellesa de les dones i el pes ideal de la síl·laba en esperanto", el fonetista Nicolau Dols investiga el paper de l'accent a diversos processos fonològics de l'esperanto. En tercer lloc, el sociolingüista Hèctor Alòs examina els canvis que va patir l'ortografia txuvaixa en els anys vint i trenta i les seves conseqüències com a exemple de la política lingüística soviètica en aquella època.

Com que es tracta potser d'una publicació encara no prou coneguda, hem cregut oportú repassar breument també els dos números anteriors. Així, el 2015 es va tractar d'un **monogràfic** sobre la justícia lingüística. D'una banda, l'economista Michele Gazzola a "Justícia lingüística: com avaluar-la? L'exemple de la Unió Europea" proposava alguns indicadors per mesurar el nivell de justícia lingüística d'un determinat règim lingüístic. D'altra banda, el polític Xavier Alcalde a "La justícia lingüística segons la filosofia política" ens oferia un recorregut pels principals debats sobre aquest tema a la literatura de la teoria política.

Pel que fa al **número del 2014**, la revista incloïa quatre articles. En el primer, i coincidint amb el centenari de la Gran Guerra, Javier Guerrero presentava el seu estudi sobre "La premsa en esperanto durant la Primera Guerra Mundial". En el segon, Goro Christoph Kimura analitzava el paisatge lingüístic d'una regió fronterera que compta amb una llengua minoritzada a "Desterritorialització a la regió fronterera germanopolonesa i la seva importància per al sòrab com

a llengua minoritària". Es tracta d'una ponència en esperanto presentada a Barcelona el 2013 en el marc d'un seminari organitzat conjuntament pel GELA i la Universitat de Barcelona. En tercer lloc, Hèctor Alòs estudiava les diferents possibilitats que ofereixen les llengües planificades com a mètode d'investigació lingüística, en diverses subdisciplines. Finalment, Saioa Escobar a "Canvi i continuïtat de la llengua grega: del grec postclàssic a la revolució de 1821" oferiria la seva visió sobre l'evolució d'una llengua europea amb una llarga història: el grec.

Xavier Alcalde

Scuola Normale Superiore, Florència

Hèctor Alòs i Font

Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació. Universitat de Barcelona

Referències

Bastardas, Albert (2007). *Les polítiques de la llengua i la identitat a l'era "glocal"*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms, Generalitat de Catalunya.

Eco, Umberto (1999). *La búsqueda de la lengua perfecta*. Barcelona: Crítica

Edwards, John (2010). *Minority languages and group identity: cases and categories*. Amsterdam ; Philadelphia: John Benjamins.

Garvía Soto, Roberto (2015). *Esperanto and its rivals: the struggle for an international language*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Gazzola, Michele, Bengt-Arne Wickström i Torsten Templin (en premsa). *Language Policy and Linguistic Justice: Economic, Philosophical and Sociolinguistic Approaches*. Berlin/New York: Springer.

Gordin, Michael D. (2015). *Scientific Babel: How Science Was Done Before and After Global English*. Chicago: University of Chicago Press.

Grin, François (2003). *Language policy evaluation and the European Charter for Regional or Minority Languages*. London: Palgrave.

Kymlicka, Will (1995). *Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights*. Oxford/New York: Oxford University Press.

Kymlicka, Will (2001). *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism and Citizenship*. Oxford:

Oxford University Press.

Lins, Ulrich (2016). *Dangerous Language. Esperanto under Hitler and Stalin*. London: Palgrave Macmillan.

Manifest de Praga (1996). Associació Mundial d'Esperanto. <http://manifesto.ikso.net/pm/#ca>

Margais, Xavier (2002). *El moviment esperantista a Mallorca: 1898-1938*. Palma: Edicions Documenta Balear.

Mowbray, Jacqueline (2012). *Linguistic Justice: International Law and Language Policy*. Oxford: Oxford University Press.

Okrent, Arika (2009). *In the land of invented languages* New York: Spiegel & Grau.

Patten, Alan (2014). *Equal Recognition: The Moral Foundations of Minority Rights*. Princeton: Princeton University Press.

Peled, Yael (2010). *Linguistic Justice and Philosophical Empowerment: Two Justifications for a Plurilingual Theory of Democracy*. Tesi doctoral. University of Oxford, Nuffield College.

Phillipson, Robert. (2003). *English-Only Europe. Challenging Language Policy*. London: Routledge.

Poblet, Francesc (2010). "Kataluna Esperantisto (1910-1936). A Francesc Poblet i Hèctor Alòs (red.), *Història de l'esperanto als Països Catalans = Historio de esperanto en la Kataluna Landaro*, p. 33-39. Cornellà de Llobregat: Associació Catalana d'Esperanto.

Riera Gil, Elvira (2016). *Why Language(s) Matter to People. A theoretical and comparative approach to linguistic justice in western democracies. The case of mixed societies*. Tesi doctoral UPF. Universitat Pompeu Fabra.

Schor, Esther (2015). *Bridge of Words: Esperanto and the Dream of a Universal Language*. New York: Metropolitan Books.

Skutnabb-Kangas, Tove i Robert Phillipson (1995). *Linguistic Human Rights: Overcoming Linguistic Discrimination*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Sutton, Geoffrey (2008). *Concise Encyclopedia of the Original Literature of Esperanto 1887-2007*. New York: Mondial.

Van Parijs, Philippe (2011). *Linguistic Justice for Europe and for the World*. Oxford/New York: Oxford University Press.